

Markéta Nešlehová

Rok matkou šestileté dcery

Natáčím dokument o tom, jak složité je v Česku adoptovat dítě. Ví o tom dost, s manželem si celým procesem prošla a teď je mámou šestileté Viktorie. Nedávno ji vzala s sebou do Kambodži. Připravuje totiž výstavu a dokumenty o životě tamních lidí.

TEXT: SCARLETT WILKOVÁ **FOTO:** LUCIE ROBINSON

Většina lidí o adopci dítěte nemluví, vy o této zkušenosti rovnou natáčíte sběrný dokument. Proč?

M. N.: Když jsme se s manželem rozhodli, že půjdeme do adopce, neměli jsme žádné informace. Na internetu je jich spousta, ale většinou tam píšou lidi, kteří mají špatnou zkušenost. Takže je těžké se v nich zorientovat. Teď se sice mluví o tom, že se budou rušit kojenecké ústavy, ale přesto málokdo ví, co proces konkrétně obnáší. Je to tabu a lidé mnohdy mají z adopce strach.

Co vás osobně na tom procesu překvapilo?

M. N.: Párování.

Co to je?

M. N.: Skupina lidí, něco jako rada, se seje u stolu, na kterém jsou dva komínky složek. Jedny obsahují údaje o dětech, druhé o budoucích rodičích. A nad tím stolem se rozhoduje o osudech. Připadá mi to tak bizarní, až z toho běhá mráz po zádech. To, že jsme se s Viktorou setkali díky tomu, že někdo po stole posunul k sobě naše složky, a ono to vyšlo, považuju za zázrak.

Napadá vás jiný způsob?

M. N.: Měly by fungovat profesionální rodiny, ve kterých by dítě, jehož rodičům se něco stalo nebo jim bylo odebráno, moh-

lo nějakou dobu žít. A rodiče by se pro ně hledali postupně. Mohli by za ním docházet, seznamovat se. Probíhalo by to lidským způsobem, ne jako rande naslepo. Tento systém například funguje v Americe. Tady u nás člověk neadoptuje konkrétní dítě. Nejdříve prochází psychologickými testy. Já se například ze všeho nejdříve dozvěděla, že jsem na adopci dítěte stará.

Kolik vám bylo?

M. N.: Třicet osm.

Co se dělo dál?

M. N.: Po psychotestech povinně podstupujete návštěvy sociálky, trávíte víkendy s dalšími devíti cizími páry. Vyprávíte si, proč nemůžete mít děti, proč chcete nějaké adoptovat, jak by mělo vypadat, co všechno mu chcete dát. Pak čekáte na dopis s pruhem, jestli jste byli shledáni vhodnými, pak čekáte dál...

Bylo to demotivující?

M. N.: Pro někoho to demotivující být může. My jsme si řekli, že je to nutné zlo. Ne že bychom v tom našli zalíbení, ale občas se teď na večírcích s přáteli bavíme historkami z té doby. Brala jsem to tak, že co se má stát, se stane. Jestli na nás nějaké dítě čeká, přijde k nám a my k němu. Bylo nám jedno, jakého etnika dítě bude. Chtěli jsme, aby nebylo →

starší dvou let. Když pak zavolali a my se seznámili s pětiletou Viktorií, zjistili jsme, že je to úplně jedno. Řekli jsme si, že to asi takto mělo být. Pikantní je, že už po hodině po nás chtěli vědět, jestli jsme si sedli. Prostě vidíte děcko hodinu a máte říct, jestli si ho vezmete domů na celý život nebo ne.

Byla jste v tu chvíli schopna přemýšlet? Nebo byla touha mít dítě tak silná, že byste v ten moment brala každé?

době se objevil můj mateřský pud, který jsem do té doby neměla. Vyhodila jsem spoustu peněz za umělé oplodnění. V okamžiku, kdy jsem už byla napíchaná tolika hormony, že by to porazilo slona a tělo mi vypovědělo službu, jsem si uvědomila, že to takhle nechci. Že je to zbytečné, na krev, přes čáru. Kdybych dala více na intuici, už bych děcko dávno měla, byť by nebylo mé krve. Manžel má dvě děti, jeho dcera vyrůstala od puberty s námi. Tak jsem si řekla, že

Která z vás byla nervóznější, když jste se poprvé viděly?

M. N.: Viktorinka byla nastavená na to, že chce maminku. Je chytrá jak liška, takže jí došlo, že to, co se už odehrálo s několika dětmi, které pak odešly do nových rodin, se teď bude odehrávat s ní. Nevím, kdo z nás byl nervóznější. Vůbec si nedovedu představit, co se v jejím mozečku a srdíčku muselo odehrávat. Ani to snad vědět nechci, protože by mě to rozbrečelo.

Zrazoval vás někdo od adopce?

M. N.: Jasně.

Co jste s manželem nejčastěji slyšeli?

M. N.: Že to není naše krev, a tudíž nevíme, co se jednou stane.

Co vy na to?

M. N.: Není jednodušší odpověď než ta, že u vlastních dětí taky nikdy nevíte, co se stane.

Slyšela jste taky: Nikdo neví, co má dítě za sebou, co když máma fetovala nebo pila?

M. N.: Ano, takhle lidé také často uvažují.

Přemýšlíte nad tím, kolik můžete výchovou ovlivnit a co je naopak v genech?

M. N.: Vědci se o to prou léta, lidé nad tím léta přemýšlejí. Ale neudělat to kvůli tomu, že tato otázka není vyřešená, mi přijde směšné. Dívám se na to tak: jsem

UMÍM SI PŘEDSTAVIT, ŽE NĚJAKÉ DÍTĚ ODMÍTNU. JE TO JAKO S DOSPĚLÝMI, NĚKTEŘÍ VÁM VONÍ, JINÍ NE.

M. N.: Dovedu si představit, že bych nějaké dítě odmítla. Je to stejné jako s dospělými lidmi, někteří vám voní, někteří ne. Testovala jsem se dříve tím, že jsem koukala na děti na ulicích, vzpomínala jsem na různé děti, které znám. Je mi jasné, že děti v domovech nejsou v zoologické zahradě a nemůžeme si je tam chodit vybírat podle toho, jak se nám líbí. Ale něco při tom prvním kontaktu proběhnout musí.

Jak dlouho trvalo, než jste se rozhodla, že chcete adoptovat dítě?

M. N.: Chlapa, se kterým jsem chtěla mít děti, jsem poznala až ve čtyřiatřiceti. V té

bych to s výchovou nějakého dalšího člověka mohla zkusit. Ale nejsem typ, který se narodil s tím, že chce být matka.

Z čeho tak soudíte?

M. N.: Vím, že některé holky mají jasno. Já k nim nepatřím. Žila jsem v obavách, jakým způsobem výchovu zvládnou. Co budu tomu stvoření říkat? Co budu z pusy vypouštět? Jakým způsobem do něj budu otiskovat své negativní vlastnosti?

A jak to jde?

M. N.: Zeptáme se Viktoriky za deset let, co si o tom myslí.

v páru šťastná a myslím, že jsme s mužem schopni naše štěstí a lásku dát dítěti. Ale pak už je na něm, co si z toho bude chtít vzít.

DÍTĚ MĚ ROZNĚŽNILO, ALE MYSLÍM, ŽE JSEM PŘÍSNÁ MÁMA

Vy jste rusovlasá, Viktorie má černé kudrny a čokoládovou pleť. Vzbuzujete spolu pozornost?

M. N.: Nevím. Nezapývám se tím. Viky zatím měla jediný případ, kdy jí spolužák ve školce řekl nějaký nesmysl, který souvisel s barvou pleti. Paní učitelka to vyřešila. Doma jsme Viky vysvětlili, že ten kluk na tom asi ještě rozumově není nejlíp. Zasmáli jsme se tomu, tak myslím, že už to má od té chvíle v hlavě vyjasněné.

Změnil vás ten rok, co máte dceru?

M. N.: Asi více vnímám svoje negativní vlastnosti. Možná mě to rozněžnilo. Dítě rodiče bezmezně obdivuje a miluje, ten pocit jsem v životě nikdy nezažila. Přesto si ale myslím, že jsem přísná máma. Snažím se Viky nerozmazlovat. Prála bych si, aby z ní vyrostl dobrý člověk, samostatný člověk a uměla se o sebe postarat.

Proč jste ji s sebou vzala do Kambodži?

M. N.: Není důvod ji na dobrodružnou výpravu nevzít. Myslím, že šestileté dítě už dokáže velmi dobře rozlišovat, co je dobré, co špatné, i vnímat, co je chudoba. Je mi jasné, že teď si uvědomuje hlavně to, že byla u moře a opice jí tam chtěly sebrat mango. Ale doufám, že v ní zůstanou zasunuté i jiné věci, které tam viděla. Nechci, aby to byl jediný výlet, který uděláme.

Vy v Kambodži natáčíte dokumenty a chystáte o ní výstavu. Čím vás právě tato země přitahuje?

M. N.: V Kambodži jsem byla celkem třikrát. Poprvé s manželem. Vzali jsme batožiny a jeli. Učarovala mi a rozhodla jsem se vrátit. Nechci, aby to znělo jako nějaká floskule, ale nejraději bych tam pořádala exkurze pro všechny lidi, kteří nařikají, jak se tady v Česku máme špatně. Nám všem, kteří si stěžujeme na ekonomickou krizi, máme neurózky a deprese, bych doporučila Kambodžu jako formu duševní terapie.

Tak to vysvětlíte podrobněji...

M. N.: Tamní lidé, i když nic nemají, si život užívají více než my. Jejich pozitivní náladění mě uchvátilo. Ale pravdou je, že ta země hrozně moc potřebuje pomoci. Nechci pomáhat tak, že tu dám dolar pro jedno dítě, které mi nabízí náramek, tu pro druhé. Pro jednu neziskovku jsem tam jela natočit spot pro adopce na dálku a pak jsem se tam vypravila znovu. S rodinou, kameramanem a kamarádem fotografem. Já jsem točila cestopis pro Českou televizi a portréty Čechů, kteří v Kambodži žijí, zároveň další dokumenty a také jsme fotili konkrétní děti pro velkou výstavu, kterou

VIZITKA

Narodila se 9. 8. 1969, dětství prožila v Praze.

- Vystudovala žurnalistiku, od psaní později zběhla do televize. Začínala jako redaktorka, postupně přispěvký i režírovala.

- Řadu let dělala režisérku přímých přenosů *Noc s Andělem*, režírovala i *Silvestry* na ČT. Jako režisérka stojí také za pořady České televize *Bydlení je hra*, *Sabotáž*, *Babylon*, *Do práce a další*.

- Režírovala koncertní DVD *Anetě Langerové*, kapelám *Divokej Bill*, *Katapult* a dalším. Za DVD *Live & Life Blue* *Effect* získala v roce 2008 cenu *Anděl*.

- Je autorkou dokumentů o *Romech Rom-ID* a *Ženy v poli*. Za *Ženy v poli* dostala čestné uznání na festivalu *Roma Life* v *Mad'arsku* a cenu *Grand Prix* na festivalu *Golden Wheel* v *makedonském Skopje*.

- Je vdaná, má jednu dceru.

chystáme. Teď už spolupracuji se dvěma neziskovkami, naše pomoc má spočívat v tom, že na konkrétních případech Kambodžanů Čechům ukážeme, jak to vypadá, když je člověk v krizi. Jejím výtěžkem mnohým tamním dětem pomůžeme, aby mohly chodit do školy.

Proč do školy chodit nemohou?

M. N.: Lidé tam žijí s pěti dolary na měsíc. Mnohé rodiny jsou tak chudé, že děti do školy nemohou chodit, protože nemají ani na tužky. Díky české Charitě bylo proškoleny asi padesát učitelů, jak se chovat k handicapovaným a znevýhodněným dětem. Asi dvě stě dětí se díky programu dostalo k doktorům. Zjistilo se, že mnohá děcka nejsou hloupá, ale prostě jen špatně vidí. Dostala brýlky a normálně chodí do školy. Natáčeli jsme otevření školy, která vznikla díky škole Janky a Honzy Pffeiferových, která zase vznikla díky manželům Daniele a Markovi Špinkovým, českým manželům – skautům, kteří se prostě rozhodli, že pomohou. To mi připadá úžasné, a tak se snažím, aby se díky naší výstavě podařilo ještě nějaké peníze pro školu získat.

NA CESTOVÁNÍ MI STAČÍ SPACÁK, MATRACE A STAN

Jaký jste typ cestovatelky? Batůžkářka?

M. N.: Ano. Co potřebujete tam, kde je teplo? Jedny boty, dvoje kalhoty a tři trička. Batoh na záda, hotovo, jedeme.

Nemění se s věkem nároky na pohodlí?

M. N.: Ve dvaceti je ideál spacák pod širákem, ve čtyřiceti spacák, nafukovací matrace a stan. Jinak se se mnou nezměnilo nic. Sprcha je samozřejmě dobrá, ale klidně může být studená.

Čím je váš manžel?

M. N.: Produkční.

Kdo z vás dvou je větší šílenec?

M. N.: Asi já. Ale jsem šílená proto, že si to vedle něj můžu dovolit. On to zaštití svou pevnou paží. Poskytuje mi zázemí, takže můžu vymýšlet různé věci a rozlétnout se.

Jak žije taková průměrná kambodžská mladá žena?

M. N.: Mluvila jsem o tom s Kambodžankou, která napůl žije v Česku. Většinou u nich vydělává muž. Žena nanejvýš tak, že zpeněží na trhu nějaký výpěstek z pole. Kambodžská žena chodí i přes den v pyžamu. Vstává ve tři čtyři ráno, udělá rýžový nákyp, pak se ho snaží prodat na místním tržišti. Protože je pyžamo pohodlné, už v něm zůstane i přes den.

Markétu Nešlehovou jsme fotili v oblečení z obchodů 5.AVENUE, MARKS&SPENCER, BENETTON, LINDEX a DEICHMANN

Ještě něco zajímavého?

M. N.: Kambodžská společnost je velmi tradiční v tom smyslu, že tam fungují svatby na přání rodičů. Rodiče vybírají nápadníka. Takže dívka se z područí otce – hlavy rodiny dostává do područí manžela – hlavy rodiny. Ale mluvím o venkově, ve městech je to možná trochu jiné. Kambodžská žena si přeje být jako evropská žena. Čím má světlejší kůži, tím je na sebe pyšnější. Když se vdávají, používají speciální pudry na zesvětlení pokožky.

Vzbuzujete tam coby Evropanka nějakou pozornost?

M. N.: Spíše se diví, že dokážu říct vlastní názor. To se tam, pokud jde o ženy, moc nenosí.

V jaké souvislosti?

M. N.: Párkrát jsem kvůli natáčení něco řešila. Třeba jsem nebyla spokojená se

službami nebo jsem měla dojem, že se nás někdo snaží natáhnout či uzpůsobit si naši dohodu k obrazu svému. Vždy byli velmi zaskočeni, že jsem se ozvala. Že jsem se ozvala já a ne chlapi. Proto jsem tam exotická.

Jste dominantní i v partnerském vztahu?

M. N.: Ne. To s tím přece nesouvisí. Mluvím o tom, že jsem řešila věci týkající se mé režisérské profese. Rozlišováním mužů a žen se nezabývám. Mužskou a ženskou roli neřeším ani v pracovním životě, ani doma. Fakt je, že jsem na to mnohdy dojela, ale to si člověk vždy uvědomí, když je pozdě.

Natáčíte také dokumenty o Romech.

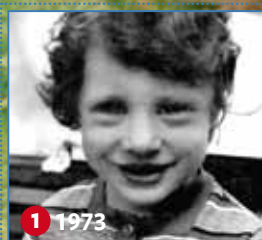
Přitahují vás příběhy lidí, kteří jsou něčím odlišní, kteří nežijí jako většina?

M. N.: Ano. Svět je přece barevný. My jsme byli zvyklí žít v uniformitě, slyšeli jsme: hlavně nevyčnívat, nevybočovat. Já jsem se svou barvou vlasů vždycky vyčnívala, na základce jsem byla vyšší než ostatní. Z různých důvodů jsem prostě byla solitér. Jiná. S jinakostí jsem se musela naučit žít. A teď mě zajímá, jak žijí ti další jiní? Dříve mi připadala straš-

JSEM ŠÍLENEC PROTO, ŽE SI TO VEDLE MANŽELA MŮŽU DOVOLIT, VŠE ZAŠTÍTÍ SVOU PEVNOU PAŽÍ

Její život v **5** obrazech

1. Jako čtyřletá
2. Na festivalu Colours Of Ostrava
3. Dva nejbližší lidé: manžel a dcera
4. Natáčení cestopisného dokumentu Na cestě
5. V Kambodži

1 1973

2 2011

3 2012

ně důležitá moje práce tady, ale pak jsem si uvědomila, že je jednoduché koupit letenku a na měsíc zmizet. Tady se nic nestane, když člověk na tu dobu zmizí, ale s člověkem to dělá divy.

Je to teď téměř móda, že lidé vyrážejí s batohem do Indie, do Vietnamu, do Thajska... Všimli jste si toho?

M. N.: Že by lidé začali mít dojem, že existuje i něco jiného než práce a vydělávání peněz? Nevím. Možná se my dvě pohybujeme mezi lidmi, kteří nad něčím takovým přemýšlejí, ale většina z nich někam jede a pak tam stráví čtrnáct dní v turistickém resortu. Ale je fakt, že lidé, kteří něčeho v životě dosáhli nebo mají na věci, které se tady dějí, svůj názor, hledají alternativu. Přesah. Něco, co jim přinese nadhled, perspektivu. Kdybych se tady každý den koukala na televizi a sledovala zprávy, musela bych si to hodit. Ale když vyjedete do světa, uvědomíte si, že Čechy nejsou pupek světa. Naštěstí. ●

scarlett.wilkova@mfdnes.cz

4 2012

5 2012